

PLYNNOŚĆ FINANSOWA W PRZEDSIĘBIORSTWACH PRODUKUJĄCYCH PASZE W LATACH 2007-2013 W KONTEKŚCIE PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH¹

Dorota Czerwińska-Kayzer
Katedra Finansów i Rachunkowości
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Abstrakt. Celem pracy jest przedstawienie i ocena płynności finansowej w wytwórnich pasz w latach 2007-2013 w kontekście przepływów pieniężnych. Z przedstawionych badań wynika, że w badanym okresie poziom płynności finansowej był prawidłowy, niemniej jednak część podmiotów borykała się z trudnościami utrzymania płynności finansowej na właściwym poziomie. Najsłabszym okresem był 2012 r., z kolei najlepszą płynność odnotowano w 2009 r. Wyniki te potwierdziła analiza, zarówno w ujęciu dynamicznym, jak i statycznym.

Słowa kluczowe: przepływy pieniężne, płynność finansowa, wytwórnice pasz

WSTĘP

W literaturze przedmiotu problem płynności finansowej omawiany jest szeroko, co prowadzi do stosowania tego pojęcia w różnym znaczeniu. Najczęściej płynność finansowa oznacza [Waśniewskim i Skoczylas 1996, Bieniasz i Gołaś 2007, Tokarski i in. 2014]:

- pozytywny stan środków płatniczych,
- łatwość zamiany składników majątku na środki pieniężne,

¹ Artykuł został przygotowany w ramach programu wieloletniego „Ulepszenie krajowych źródeł białka roślinnego, ich produkcji, systemu obrotu i wykorzystania w paszach”. Zadanie 5: Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju produkcji, infrastruktury rynku i systemu obrotu, a także opłacalności wykorzystania roślin strączkowych na cele paszowe w Polsce.

- stopień pokrycia zobowiązań składnikami majątku obrotowego,
- możliwość regulowania zobowiązań przedsiębiorstwa w każdym momencie.

Sasin [2001] z kolei podaje, że płynność finansowa to zdolność przedsiębiorstwa do szybkiego obrotu środków pieniężnych oraz szybkość i pewność, z jaką aktywa obrotowe mogą być zamienione na gotówkę w krótkim okresie. Tokarski i inni [2014] zaznaczają, że pojęcie płynności finansowej kryje w sobie ciągły ruch pieniądza i innych środków obrotowych oraz kapitałów mających wartość pieniężną na rynku.

Niezależnie, jaką definicję przyjmujemy, bezdyskusyjnie jest stwierdzenie, że zarządzanie płynnością finansową stanowi jedną z najważniejszych kwestii bieżącego kierowania o szerokich strategicznych implikacjach dla efektywnego funkcjonowania przedsiębiorstwa [Tokarski i in. 2014], ponieważ utrzymanie jej na właściwym poziomie warunkuje zapewnienie jednostce gospodarczej możliwość trwałej pozycji na rynku oraz daje szansę generowania zysków w długich okresach. Problem właściwego zarządzania płynnością jest także ważny, gdyż niesie za sobą negatywne skutki zarówno w przypadkach nadmiernej płynności, jak i jej braku. Kusak [2006] oraz Bieniasz i Gołaś [2007] podkreślają, że nadpłynność (tj. nadmierny poziom środków pieniężnych w przedsiębiorstwie) może prowadzić do ograniczenia możliwości rozwojowych jednostki poprzez zmniejszenie możliwości generowania zysku, który powinien być głównym źródłem finansowania rozwoju. Z kolei skutkami braku płynności mogą być [Sierpińska i Jachna 2007, Wędzki 2010]: pogorszenie pozycji rynkowej w porównaniu do konkurentów, mniejsze możliwości w gospodarowaniu zapasami, problemy z utrzymaniem ciągłości procesu produkcyjnego, większe koszty, pogorszenie wyników finansowych, ograniczenie rozwoju przedsiębiorstwa, brak wypłacalności, a nawet upadłości podmiotu.

Istotną kwestią staje się zatem pomiar płynności finansowej. W literaturze przedmiotu najczęściej jest mierzona w kontekście zasobów aktywów bieżących i zobowiązań krótkoterminowych, tj. informacji zawartych w bilansie. Obok tego sposobu podaje się możliwość pomiaru płynności finansowej w ujęciu dynamicznym, tj. przy zastosowaniu strumieni przepływów środków pieniężnych prezentowanych w rachunku przepływów pieniężnych [Preißler 2008, Kirkham 2012]. W polskiej literaturze przedmiotu znajduje się niewiele prac dotyczących płynności finansowej w kontekście przepływów pieniężnych. Wśród polskich badaczy to zagadnienie prezentowali: Świderek [1995], Eljasiak i Parteka [1996], Sierpińska [2000], Maślanka [2006, 2008] oraz Śnieżek i Wiatr [2011, 2014]. Badania te dotyczyły wyłącznie spółek akcyjnych notowanych na giełdzie papierów wartościowych. Warto podkreślić, iż w literaturze nie spotyka się badań obejmujących inne formy prawne bądź odnoszących się do branż przemysłu spożywczego. Tym samym powstaje luka badawcza w tym zakresie.

W związku z tym celem pracy jest przedstawienie i ocena płynności finansowej w przedsiębiorstwach produkujących pasze dla zwierząt gospodarskich w latach 2007–2013 w kontekście przepływów pieniężnych.

MATERIAŁY I METODY BADAWCZE

W literaturze przedmiotu, jak wiele jest definicji płynności finansowej, tak wiele jest miar jej oceny, dlatego ważnym jest wybór takiego zestawu miar, który pozwoli najlepiej scharakteryzować i ocenić rozważane zagadnienie w analizowanych podmiotach.

W niniejszej pracy ocenę płynności finansowej dokonano w aspekcie przepływów pieniężnych, wykorzystując analizę strumieni pieniężnych oraz analizę wskaźnikową.

Podstawą analizy strumieni pieniężnych jest ustalenie powiązań między pozycjami przepływów pieniężnych różnych działalności. Analiza Ta pozwala ocenić możliwości i poziom samofinansowania wyodrębnionych rodzajów działalności, a także konieczność ewentualnych przemieszczeń między obszarami działalności celem zbilansowania jednostki [Siemińska 2002, Kawczyńska i Cieślik 2012]. Kierunki strumieni przepływów pieniężnych mogą przyjąć postać przepływu dodatniego lub ujemnego, następnie uwzględniając trzy obszary działalności, w których przedsiębiorstwo może generować lub wykorzystywać gotówkę, wyróżnia się osiem wariantów (przypadków) sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. W tabeli 1 zaprezentowano możliwe warianty z jednoczesnym uwzględnieniem fazy rozwoju przedsiębiorstwa.

Analiza poszczególnych przypadków pozwala w szybki i łatwy sposób ocenić możliwości i poziom samofinansowania wyodrębnionych obszarów działalności przedsiębiorstwa, a także wskazać potrzebę przemieszczenia środków pieniężnych. Należy jednak podkreślić, iż analiza strumieni pieniężnych dostarcza wyłącznie ogólnego spojrzenia na gospodarkę pieniężną, dlatego powinna być rozszerzona o analizę wskaźnikową. W niniejszej pracy dla potrzeb realizacji posta-

TABELA 1. Strumienie przepływów pieniężnych a fazy rozwoju przedsiębiorstwa

Rodzaj działalności	Przypadki							
	faza dojrzała			faza przejściowa			faza zagrożenia	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Operacyjna	+	+	+	+	-	-	-	-
Inwestycyjna	+	-	+	-	+	-	+	-
Finansowa	+	+	-	-	+	+	-	-

Źródło: Opracowanie na podstawie Wędzki [2010], Kawczyńska i Cieślik [2012].

wionego celu z szerokiej gamy wskaźników „kasowych” wybrano mierniki dwóch podstawowych grup, tj. wystarczalności gotówkowej i wydajności gotówkowej.

W zakresie wystarczalności gotówkowej zastosowano dwa mierniki, tj. wskaźnik wystarczalności pieniężnej na spłatę zadłużenia ogółem i wystarczalności pieniężnej na spłatę zobowiązań krótkoterminowych. Pierwszy z tych wskaźników informuje o zdolności przedsiębiorstwa do spłaty wszystkich zobowiązań, którymi obciążone jest przedsiębiorstwo. Z kolei drugi wskaźnik ukazuje możliwości przedsiębiorstwa do spłaty zobowiązań krótkoterminowych, czyli tych związanych z bieżącą działalnością.

Z kolei z grupy wskaźników wydajności gotówkowej wykorzystano trzy mierniki, tj. wydajność pieniężną sprzedaży, która pozwala określić, ile gotówki wpływa do przedsiębiorstwa w danym okresie ze zrealizowanej sprzedaży, wydajność pieniężną aktywów, która informuje, ile gotówki operacyjnej wypracowano z posiadanego majątku i wydajność kapitału własnego pozwalającą zmierzyć zdolność pieniężną posiadanego kapitału własnego.

Konkludując, analizę i ocenę płynności finansowej wytwórni pasz przeprowadzono także klasyczną (memoriałową) analizę płynności. W tym celu wykorzystano dwa wskaźniki, tj. płynność bieżącą i płynność szybką. Wskaźnik płynności bieżącej obliczono jako stosunek aktywów bieżących do zobowiązań bieżących. Z kolei obliczając wskaźnik płynności szybkiej, wartość aktywów bieżących skorygowano o wartość zapasów.

Materiał źródłowy do badań pozyskano z jednostkowych sprawozdań finansowych wszystkich wytwórni pasz produkujących pasze dla zwierząt gospodarskich, które zgodnie z art. 64 ustawy o rachunkowości w sposób ciągły, przez co najmniej cztery lata, przygotowywały i publikowały rachunek przepływów pieniężnych w okresie 2007–2013². Podmioty te miały status spółek kapitałowych i nie były notowane na giełdzie papierów wartościowych.

Dane jednostkowe pozyskano z Krajowego Rejestru Sądowego, wykorzystując bazę danych Info Veriti Polska (<http://www.infoveriti.pl>).

² W myśl ustawy o rachunkowości art. 64 ust. 1 rachunek przepływów pieniężnych mają obowiązek sporządzać podmioty, które kontynuują działalność i w poprzednim roku obrotowym, za które sporządzały sprawozdanie, spełniły co najmniej dwa z trzech warunków: średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło co najmniej 50 osób, suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego stanowiła równowartość w walucie polskiej co najmniej 2,5 mln EUR, przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych za rok obrotowy stanowiły równowartość w walucie polskiej co najmniej 5 mln EUR.

ANALIZA STRUMIENI PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH W BADANYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH PRODUKUJĄCYCH PASZE

Jak już wspomniano, wstępnym etapem analizy płynności finansowej w ujęciu dynamicznym jest analiza sekwencji znaków przepływów pieniężnych. Każdy strumień przepływów pieniężnych może być dodatni lub ujemny. Strumień (znak) dodatni obrazuje poziom środków wypracowanych lub pozyskanych z zewnątrz, a ujemny ukazuje niedobór środków pieniężnych bądź kierunek wydatków w danym obszarze. Z badań Eljasiaka i Parteki [1996] przeprowadzonych w grupie spółek giełdowych różnych branż wynika, iż w 1995 r. dominującymi przypadkami były 3 (+,+,-), 4 (+,-,-) i 7 (-,+,-). Stanowiły one 60% badanej zbiorowości. Z kolei z analizy Maślanki [2008] przeprowadzonej także na przykładzie spółek giełdowych dwóch branż, tj. budowlanej i handlowej, wynika, że w okresie 2001–2004 najczęściej występującymi przypadkami w branży budowlanej były wariant 3 (+,+,-), który stanowił 25% i wariant 4 (+,-,-) stanowiący 24%. Z kolei w spółkach handlowych najczęściej obserwowano sekwencję 4 (+,-,-) – 35%, i 6 (-,-,+) – 24%. Warto zaznaczyć, iż w jednostkach branży handlowej nie wystąpił wariant 8, tj. z ujemnymi strumieniami w każdym obszarze. W branży budowlanej zaobserwowano zaś sześć takich przypadków. Autor tłumaczy to panującą wówczas sytuacją gospodarczą w branży.

Z danych przedstawionych w tabeli 2 wynika, iż w przedsiębiorstwach produkujących pasze najczęściej występującym wariantem przepływów pieniężnych był 4, tj. z dodatnim strumieniem z działalności operacyjnej i dwoma ujemnymi z działalności inwestycyjnej i finansowej. Wariant ten był dominujący w latach 2008, 2009, 2010, 2011 i 2012. Z kolei w dwóch pozostałych latach także wystąpił, lecz w mniejszej liczebności.

Sytuacja ta wskazuje, że badane przedsiębiorstwa cechowały się większą rentownością i były pozytywnie postrzegane na rynku. Środki pieniężne wypracowane w działalności operacyjnej były wystarczająco duże i pozwalały na realizację działań inwestycyjnych (w przypadku wytwórni pasz dotyczą przede wszystkim zakupu rzeczowych aktywów trwałych) oraz na regulowanie zobowiązań wobec wierzycieli (tu spłatę kredytów i pożyczek).

W literaturze przedmiotu sytuacja ta postrzegana jest jako dobra. Trzeba jednak pamiętać, że istnieje zagrożenie utraty płynności finansowej, bowiem operacyjne przepływy pieniężne muszą pokryć wydatki z dwóch pozostałych obszarów działalności. Niebezpieczeństwo utraty płynności może wystąpić, kiedy tych środków nie wystarczy, a przeciw realizowane inwestycje w danym okresie są tylko obietnicą przyszłych wpływów pieniężnych.

TABELA 2. Kierunki strumieni pieniężnych w badanych wytwórniach pasz w latach 2007–2013

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Liczba przypadków								
Wariant 1 (+,+,+)	0	0	0	0	0	0	0	0
Wariant 2 (+,-,+)	5	8	3	5	4	6	1	32
Wariant 3 (+,+,-)	0	2	1	0	5	1	0	9
Wariant 4 (+,-,-)	7	11	18	16	9	4	14	79
Wariant 5 (-,+,+)	0	0	0	0	1	0	0	1
Wariant 6 (-,-,+)	8	2	2	4	6	9	4	35
Wariant 7 (-,+,-)	0	1	1	0	0	2	0	4
Wariant 8 (-,-,-)	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział [%]								
Wariant 1 (+,+,+)	0	0	0	0	0	0	0	0
Wariant 2 (+,-,+)	25	33	12	20	16	27	5	20
Wariant 3 (+,+,-)	0	8	4	0	20	5	0	5
Wariant 4 (+,-,-)	35	46	72	64	36	18	74	49
Wariant 5 (-,+,+)	0	0	0	0	4	0	0	1
Wariant 6 (-,-,+)	40	8	8	16	24	41	21	22
Wariant 7 (-,+,-)	0	4	4	0	0	9	0	3
Wariant 8 (-,-,-)	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie jednostkowych danych sprawozdawczych badanych podmiotów.

Kolejnym wariantem dość często obserwowanym wśród przedsiębiorstw branży paszowej była sytuacja ujemnych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej i inwestycyjnej, przy równocześnie dodatnich przepływach z działalności finansowej (przypadek 6). Stanowił on 22% wszystkich obserwacji. Głównym źródłem finansowania były kapitały zewnętrzne, w przypadku wytwórni pasz kredyty bankowe. Sytuacja ta jest sygnałem pozytywnym, gdyż inwestorzy – banki oceniają wytwórnie pasz dobrze, skoro udzielają kredytów. Warto zaznaczyć, że instytucje te z reguły mają lepszy dostęp do informacji finansowych przedsiębiorstwa niż inni inwestorzy.

Trzecim wariantem pod względem częstości występowania była sekwencja dodatnich przepływów z działalności operacyjnej i finansowej, ujemnych przepływów z działalności inwestycyjnej (wariant 2). W 2008 r. przypadek ten wystąpił w ośmiu podmiotach, w 2012 r. w sześciu, a w latach 2007 i 2010 w pięciu (tabela 2). W całym okresie badawczym miał miejsce 32 razy. Ta sekwencja znaków wskazuje na ogólnie dobrą kondycję finansową i bardzo dużą płynność finansową w badanych podmiotach oraz świadczy o realizacji inwestycji, postrzeganych przez kapitałodawców jako źródło przyszłych przychodów.

Reasumując analizę znaków w przedsiębiorstwach produkujących pasze, można stwierdzić, że najczęściej występującymi sekwencjami strumieni przepływów pieniężnych były 4 (+,-,-), 6 (-,-,+) i 2 (+,-,+). Z kolei w całym badanym okresie nie wystąpiły warianty 1 (+,+,+) i 8 (-,-,-). Ponadto obserwuje się przewagę wariantów z dodatnimi przepływami operacyjnymi (wyjątek stanowi 2012 r.), co wskazuje na utrzymanie przez cały okres badawczy dobrej sytuacji finansowej, w tym zapewnienie płynności finansowej.

ANALIZA WYSTARCZALNOŚCI I WYPŁACALNOŚCI GOTÓWKOWEJ W BADANYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH PRODUKUJĄCYCH PASZE

Bieżąca działalność przedsiębiorstwa niejednokrotnie łączy się z koniecznością skorzystania z zewnętrznych środków finansowych lub z odroczenia płatności za zakupione dostawy czy usługi. Aby zachować zdolność do ich uregulowania należy zadbać o wystarczające wpływy, w szczególności z działalności operacyjnej. Do analizy czy generowana gotówka z działalności operacyjnej jest odpowiednio duża w stosunku do zobowiązań służą wskaźniki wystarczalności gotówkowej.

W tabeli 3 przedstawiono podstawowe statystyki wskaźników wystarczalności gotówkowej. Z przedstawionych danych wynika, że średni poziom wystarczalności gotówkowej zobowiązań ogółem kształtował się od 0,56 w 2009 r. do

TABELA 3. Wystarczalność gotówkowa w badanych wytwórniach pasz w latach 2007–2013

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wskaźnik wystarczalności gotówkowej zobowiązań ogółem							
Średnia	0,09	0,44	0,56	0,24	0,24	0,08	0,42
Minimum	-0,26	-0,35	-0,03	-0,22	-0,21	-0,21	-0,21
Kwartył dolny	-0,05	0,04	0,06	0,02	-0,01	-0,09	0,04
Mediana	0,07	0,10	0,18	0,13	0,10	-0,02	0,13
Kwartył górny	0,17	0,21	0,40	0,25	0,30	0,10	0,39
Maksimum	0,73	4,60	4,59	2,04	1,74	2,03	2,79
Wskaźnik wystarczalności gotówkowej zobowiązań krótkoterminowych							
Średnia	0,14	0,55	0,43	0,22	0,33	0,14	0,31
Minimum	-0,29	-0,45	-0,02	-0,37	-0,22	-0,24	-0,21
Kwartył dolny	-0,01	0,06	0,08	0,07	0,03	-0,08	0,03
Mediana	0,09	0,10	0,13	0,10	0,12	0,06	0,10
Kwartył górny	0,20	0,38	0,43	0,22	0,36	0,17	0,40
Maksimum	1,07	5,75	4,85	2,22	2,05	2,18	1,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie jednostkowych danych sprawozdawczych badanych podmiotów.

0,08 w 2012 r. Wcześniej wykazano, iż w badanej grupie wytwórni pasz wystąpiły jednostki z ujemnymi przepływami z działalności operacyjnej, co przełożyło się na wielkość tego wskaźnika. Jak wynika z uzyskanych danych najczęściej przedsiębiorstw z ujemnymi saldami przepływów pieniężnych było w 2012 r. W tym też roku w 50% jednostek poziom tego wskaźnika był równy lub mniejszy niż $-0,02$. Oznacza to, że połowa badanych jednostek nie generowała środków umożliwiających pełne uregulowanie zobowiązań ogółem. Z kolei najlepsza sytuacja była w 2009 r., kiedy to najniższy podmiot odznaczył się poziomem tego wskaźnika $-0,03$, a najlepszy na poziomie 4,59. W 2009 r. w 75% badanych jednostek wystarczalność gotówkowa zobowiązań ogółem była równa lub większa niż 0,06.

Dane dotyczące wskaźnika wystarczalności gotówkowej zobowiązań krótkoterminowych prowadzą do podobnych wniosków, jak w przypadku wcześniej omawianego wskaźnika. Informują jednak, że średni poziom tego wskaźnika kształtował się od 0,14 w latach 2007 i 2012 do 0,55 w 2008 r. W badanej populacji było więcej jednostek o niższym poziomie tego wskaźnika niż średnia. Ponadto należy zaznaczyć, że od 2008 r. zdolność wytwórni pasz do spłaty zobowiązań malała aż do 2012 r. W 2013 r. sytuacja ulegała nieznacznej poprawie.

TABELA 4. Wydajność gotówkowa w badanych wytwórniach pasz w latach 2007–2013

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wskaźnik wydajności gotówkowej przychodów ze sprzedaży							
Średnia	0,02	0,05	0,06	0,04	0,04	-0,03	0,05
Minimum	-0,06	-0,12	-0,02	-0,05	-0,06	-0,85	-0,04
Kwartył dolny	-0,01	0,01	0,02	0,00	0,00	-0,02	0,01
Mediana	0,01	0,03	0,05	0,02	0,02	0,00	0,03
Kwartył górny	0,06	0,07	0,08	0,06	0,06	0,02	0,08
Maksimum	0,19	0,43	0,27	0,28	0,28	0,19	0,23
Wskaźnik wydajności gotówkowej aktywów							
Średnia	0,03	0,08	0,12	0,07	0,08	0,01	0,09
Minimum	-0,21	-0,28	-0,03	-0,09	-0,12	-0,15	-0,16
Kwartył dolny	-0,03	0,03	0,05	0,01	-0,01	-0,05	0,03
Mediana	0,06	0,07	0,13	0,06	0,04	-0,01	0,07
Kwartył górny	0,09	0,12	0,17	0,13	0,15	0,06	0,17
Maksimum	0,20	0,46	0,28	0,41	0,53	0,23	0,33
Wskaźnik wydajności gotówkowej kapitału własnego							
Średnia	-0,21	0,32	0,24	0,26	0,19	-0,03	0,14
Minimum	-5,00	-1,35	-0,47	-0,20	-0,31	-1,01	-0,70
Kwartył dolny	-0,12	0,07	0,10	0,03	-0,01	-0,20	0,08
Mediana	0,00	0,18	0,20	0,15	0,13	-0,01	0,17
Kwartył górny	0,28	0,33	0,40	0,32	0,30	0,15	0,29
Maksimum	0,51	4,58	0,64	2,68	1,01	0,72	0,47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie jednostkowych danych sprawozdawczych badanych podmiotów.

Kolejnym etapem niniejszej analizy jest ocena wydajności gotówkowej w zakresie sprzedaży, posiadanego majątku i zaangażowanego kapitału własnego.

Wysoki poziom i tendencja wzrostowa tego wskaźnika wskazuje na dobrą sytuację finansową i zdolność przedsiębiorstwa do generowania środków pieniężnych oraz dużą elastyczność finansową badanych podmiotów [Gottlieb i Lewczyński 1993].

Analizując gotówkową stopę zwrotu w badanych jednostkach, wynika, że najślabszym okresem, jak już wspomniano wcześniej, był 2012 r. Najwyższe stopy zwrotu na poziomie 43% w przypadku wydajności gotówkowej sprzedaży, 46% w odniesieniu do wydajności gotówkowej aktywów odnotowano w 2009 r. Wskazuje to, że branża paszowa nie uległa ówczesnej kryzysowej sytuacji gospodarczej. Wniosek ten potwierdzają także wielkości wskaźników tej grupy w roku kolejnym, tj. 2010. Wówczas to w większości podmiotów wielkości tych wskaźników poprawiły się. Poziom mediany w zakresie wydajności sprzedaży wzrósł z 3 do 5%, a kwartyła górnego z 7 do 8%. Z kolei wielkość tych miar w przypadku wydajności gotówkowej aktywów zmieniła się odpowiednio z 7 do 13% i z 12 do 17% (tab. 4). W kolejnych latach niestety wielkości te malały aż do 2012 r. W 2013 r. wydajność we wszystkich trzech obszarach uległa poprawie. Oznacza to, że badane przedsiębiorstwa napotykają na trudności finansowe, jednak w dłuższych okresach dążą do generowania gotówki z posiadanego majątku celem zabezpieczenia zaciągniętych zobowiązań.

ANALIZA PŁYNNOSCI FINANSOWEJ PRZEDSIĘBIORSTW PRODUKUJĄCYCH PASZE W UJĘCIU STATYCZNYM

Zazwyczaj analiza płynności finansowej rozpoczyna się badaniem wskaźnika płynności bieżącej i płynności szybkiej. W niniejszej pracy jest ona zamknięciem rozważań odnośnie płynności finansowej wytwórni pasz.

Podstawowe statystyki dwóch wskaźników płynności finansowej w ujęciu statycznym badanych wytwórni pasz przedstawiono w tabeli 5. Z zaprezentowanych danych wynika, że w latach 2007–2013 płynność bieżąca w badanych podmiotach kształtowała się w przedziale od 0,41 w 2007 r. do 5,67 w 2012 r. i cechowała się w poszczególnych latach średnią zmiennością. W 25% badanych podmiotach płynność bieżąca kształtowała się poniżej dolnej granicy przyjmowanego przedziału normatywnego (tabela 5). W 50% badanych podmiotów wskaźnik bieżącej płynności był równy lub większy od 1,22. Z kolei w 25% badanych wytwórni pasz wskaźnik ten był równy i większy niż 1,50 w 2007 r., 1,71 w 2008 r., 1,70 w latach 2009 i 2010, 1,64 w 2011 r., 1,35 w 2012 r. i 1,72 w 2013 r. Wskazuje to, że znaczna część badanych jednostek cechowała się płynnością bieżącą w zalecanym przedziale 1,2–2,0.

TABELA 5. Płynność finansowa wytwórni pasz w latach 2007–2013

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Płynność bieżąca							
Średnia	1,34	1,38	1,40	1,39	1,49	1,28	1,34
Minimum	0,41	0,44	0,51	0,51	0,52	0,58	0,60
Kwartył dolny	0,96	1,09	1,10	1,02	1,08	1,14	1,08
Mediana	1,22	1,29	1,38	1,31	1,31	1,26	1,30
Kwartył górny	1,50	1,71	1,70	1,70	1,64	1,35	1,72
Maksimum	3,85	2,61	2,32	2,92	5,67	2,13	2,12
Płynność szybka							
Średnia	0,93	0,91	0,94	0,93	1,05	0,84	0,87
Minimum	0,28	0,27	0,10	0,13	0,16	0,18	0,20
Kwartył dolny	0,64	0,65	0,75	0,74	0,68	0,65	0,68
Mediana	0,83	0,87	0,87	0,93	0,91	0,78	0,77
Kwartył górny	1,01	1,14	1,17	1,15	1,16	0,98	1,14
Maksimum	3,45	2,02	1,74	1,93	4,71	1,74	1,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie jednostkowych danych sprawozdawczych badanych podmiotów.

W celu określenia, w jakim stopniu na płynność finansową wpływa poziom gromadzonych zapasów, obliczono wskaźnik płynności szybkiej.

Z otrzymanych danych wynika, że poziom tego wskaźnika w kolejnych latach cechował się dużą zmiennością i kształtował się od 0,10 w 2009 r. do 4,71 w 2011 r. (tabela 5). W 50% badanych wytwórniach pasz płynność szybka była mniejsza lub równa 0,83 w 2007 r., 0,87 w latach 2008 i 2009, 0,93 w 2010 r., 0,91 w 2011 r., 0,78 w 2012 r. i 0,77 w 2013 r. Z kolei w 75% badanych podmiotów wynosiła co najwyżej 0,98 w 2012 r. i 1,17 w 2009 r. Wskazuje to, że w większości badanych podmiotów obserwuje się niższy poziom wskaźnika płynności szybkiej od wielkości przyjmowanej za bezpieczną (1,0–1,2), co wskazuje na występowanie trudności w utrzymaniu właściwego poziomu płynności finansowej w niektórych podmiotach.

Ponadto należy zwrócić uwagę, iż między omawianymi wskaźnikami obserwuje się znaczną różnicę, co oznacza, że na kształtowanie płynności w tej grupie podmiotów ma wpływ wielkość gromadzonych zapasów.

PODSUMOWANIE

W niniejszej pracy przedstawiono analizę i ocenę płynności finansowej przedsiębiorstw produkujących pasze dla zwierząt gospodarskich w kontekście przepływów pieniężnych. Memoriałowe wskaźniki płynności traktowano w pracy jako element uzupełniający.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż w grupie badanych wytwórni pasz najczęściej występującymi wariantami przepływów pieniężnych były 4 (+,-,-), 6 (-,-,+) i 2 (+,-,+). Przez cały okres badawczy obserwowano przewagę wariantów z dodatnimi przepływami operacyjnymi, co oznacza utrzymanie przez cały okres badawczy dobrej sytuacji finansowej, w tym zapewnienie płynności finansowej. Jednak występowały podmioty, w których wydatki z działalności operacyjnej były większe niż wpływy. Taka sytuacja przedkładała się na wielkości wskaźników z grupy wystarczalności i wydajności gotówkowej. Z zaprezentowanych danych wynika, iż w znacznej części wytwórni pasz nie było problemów z pokryciem zobowiązań, w tym krótkoterminowych. Jednak były także takie, które miały krótkotrwałe trudności.

Wnioski te potwierdzają także wyniki otrzymane z analizy statycznej, z której wynika, że generalnie przedsiębiorstwa produkujące pasze utrzymują płynność finansową na właściwym poziomie, niemniej jednak występują podmioty, mające trudności w bieżącym regulowaniu zobowiązań.

Spis literatury

- BIENIASZ A., GOŁAŚ Z. 2007: Płynność finansowa gospodarstw rolnych w aspekcie przepływów pieniężnych i strategii zarządzania kapitałem obrotowym, Wyd. AR, A. Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań.
- ELJASIAK E., PARTEKA W. 1996: Przepływy gotówkowe – ustalenie – analiza – planowanie – zarządzanie, Gdańsk.
- GOTTLIEB M., LEWCZYŃSKI W. 1993: Cash flows sprawozdanie z przepływów gotówki, Instytut Przedsiębiorczości, Sopot.
- KIRKHAM R. 2012: Liquidity Analysis Using Cash Flow Ratios and Traditional Ratios, Journal of New Business Ideas & Trends 10 (1), <http://www.jnbit.org>.
- KAWCZYŃSKA K., CIEŚLIK M. 2012: Znaczenie przepływów pieniężnych w zarządzaniu jednostką gospodarczą, Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 30, Uniwersytet Szczeciński Zeszyty Naukowe 749, 23–35.
- KUSAK A. 2006: Płynność finansowa. Analiza i sterowanie, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- MAŚLANKA T. 2006: Przepływy pieniężne w analizie przedsiębiorstw z branży budowlanej, [w:] Finanse przedsiębiorstwa, (red.) P. Korpus, Lublin.
- MAŚLANKA T. 2008: Przepływy pieniężne w zarządzaniu finansami przedsiębiorstwa, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- PREIßLER P.R. 2008: Betriebswirtschaftliche Kennzahlen: Formeln, Aussagekraft, Sollwerte, Ermittlungsintervalle, Oldenbourg Wissenschaftsverlag GmbH, München.
- SASIN W. 2011: Analiza płynności finansowej firmy, Agencja Wydawnicza Interfart, Łódź.
- SIERPIŃSKA M. 2000: Cash flow a zdolność rozwojowa spółek akcyjnych, [w:] Zarządzanie wiedzą a procesy restrukturyzacji i rozwój przedsiębiorstw, VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa, Krynica – Kraków.

- SIERPIŃSKA M., JACHNA T. 2007: Ocena przedsiębiorstw według standardów światowych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- SIEMIŃSKA E. 2002: Metody pomiaru i oceny kondycji finansowej przedsiębiorstw, TNOiK, Toruń.
- ŚNIEŻEK E., WIATR M. 2011: Interpretacja i analiza przepływów pieniężnych, Oficyna Wolters Kluwer business, Warszawa.
- ŚNIEŻEK E., WIATR M. 2014: Przepływy pieniężne, Oficyna aWolters Kluwer business, Warszawa.
- ŚWIDEREK T. 1995: Prawda z rachunku przepływów, „Rzeczpospolita” 211.
- TOKARSKI A., TOKARSKI M., MOSIONEK-SCHWEDA M. 2014: Pomiar i ocena płynności finansowej podmiotu gospodarczego, CeDeWu, Warszawa.
- WAŚNIEWSKI T., SKOCZYŁAS W. 1996: Teoria i praktyka analizy finansowej w przedsiębiorstwie, PWN, Warszawa.
- WĘDZKI D. 2010: Wykorzystanie rachunku przepływów pieniężnych do analizy finansowej, Rachunkowość 1, 10–15.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r., poz. 330.

FINANCIAL LIQUIDITY IN FEED ENTERPRISES BETWEEN 2007 AND 2013 IN THE CONTEXT OF CASH FLOW

Abstract. The main target of the article was to assess the level of financial liquidity of animal feed producing enterprises in the years 2007–2013. The presented research has showed that during the considered period of financial liquidity in the food industry's companies were correct. But in individual subjects observed the difficulties of maintaining liquidity at the appropriate level. The weakest period was in 2012, while the best liquidity reported in 2009. These results were confirmed both in terms of dynamic analysis and static.

Key words: cash flow, financial liquidity, feed producing enterprises

